

ANDREU GALERA I PEDROSA*

*SOBRE EL DRET DE MESURATGE A LA VILA
I TERME DE CARDONA (SEGLES XIV-XV)***

El mesuratge era el dret o taxa que el senyor jurisdiccional imposava amb el monopoli de mesurar el gra, vi, oli i d'altres productes. Es tractava de la utilització obligatòria de les mesures oficials del senyor a canvi de pagar al mesurador una part de la mercaderia o d'una suma de diners equivalent a aquesta.¹ Amb el present treball volem donar a conèixer set documents relatius al dret de mesuratge en la vila i terme del castell de Cardona, els quals abasten el període comprès entre els anys 1331-1433. Val a dir que en Joan Serra i Vilaró ja va donar notícia d'alguns d'aquests documents en el llibre segon de la seva història de Cardona.² Ara, però, és la nostra intenció presentar la seva transcripció i comentar més ampliament el seu contingut, tractant d'establir les característiques d'aquesta exacció senyorial en el cas de Cardona i com va evolucionar al llarg del temps.

El 13 d'abril de 1334, Francesc de Palau, corredor públic de la vila de Cardona, va fer a instàncies de la Cort del batlle dels senyors jurisdiccionals de la vila, els vescomtes homònims de Cardona,³ una crida a les dues places dites de Mercat i de Cardona (actual plaça de Santa Eulàlia), en la qual es donava a conèixer el termini de trenta dies per a reclamar contra la venda que en Pere de Mecina, tutor de Guillem de Mecina, fill pubill i hereu universal del difunt Gombau de Mecina,⁴ havia

*. Arxiu Històric Comarcal de Cardona.

**. Abreviatures dels arxius consultats: A.H.C. = Arxiu Històric de Cardona; A.P.S.M.V. = Arxiu Parroquial de Sant Miquel i Sant Vicenç de Cardona; B.U. = Biblioteca Universitària.

1. Un exemple podria ser el cas de les mesures de la bladeria de la Seu d'Urgell documentades des de l'any 1212. Sobre això vegeu a C. BATLLÉ i GALLART, *La Seu d'Urgell medieval: la ciutat i els seus habitants*, Barcelona, 1985, pp. 46-47.

2. Sobre això vegeu a J. SERRA VILARÓ, «La vila, el veïnat i els castells», *Història de Cardona*, llibre II 1ª part, Tarragona, 1968, p. 170-171.

3. Sobre els senyors de Cardona vegeu a J. SERRA VILARÓ, «Els senyors de Cardona», *Història de Cardona*, llibre I, Tarragona, 1966. Pel que fa als seus batlles vegeu al mateix, «La vila», *op. cit.*, p. 80-84.

4. Aquest Guillem de Mecina va testar amb data del 31 de juliol de 1347. En el seu testament ens diu que el seu pare, en Gombau de Mecina, era el senyor de Palà, al terme de Cardona: «Gom-baldi de Mecina, domini de Palacio termini Cardone». Vegeu B.U., Ms. 1.528, F. 13 r.

fet a n'Arnau d'Altarriba⁵ de la cinquena part del mesuratge del blat i del vi de la vila i terme de Cardona. Transcorreguts aquells trenta dies a partir de la crida, la venda es faria efectiva. Però el que ens interessa més, és veure com a la mateixa crida se'n diu que aquesta cinquena part del mesuratge del blat i del vi que rebien els Mecina era del domini del senyor de Cardona i que per ella pagaven un cens de 7 sous a un desconegut Arnau sa Coma per raó d'en Marles. Aquí, però, l'expressió emprada en la crida *la quinta part del mesuratge del blat i del vi de la vila e terme de Cardona* es presta a una certa ambigüïtat. Vol dir això que la taxa o dret del mesuratge equivalia a la cinquena part del producte mesurat? O pel contrari, vol indicar que, de cada cinc parts fetes del producte o diners taxats pel mesuratge, una era per als Mecina?. Ens inclinem per la segona opció, doncs les dades que trobarem posteriorment així ens ho confirmen. Segons això, el difunt Gombau de Mecina hauria rebut fins aleshores una cinquena part del mesuratge del blat i del vi de la vila i terme de Cardona, la qual era del domini del senyor de Cardona, pagant per això mateix un cens de 7 sous. Com que ningú va reclamar en el termini donat dels trenta dies per la Cort del batlle, la venda es va fer efectiva i des de llavors la cinquena part del mesuratge va restar a mans de la família Altarriba.⁶

Posteriorment, entorn l'any 1409, el donzell Arnau d'Altarriba, senyor del castell de l'Aranyó (Les Pallargues, La Segarra), nét i hereu universal de l'abans esmentat Arnau d'Altarriba, es va vendre a Ramon sa Selva, mercader de Cardona, la quinta part del mesuratge a canvi de 4.700 sous. Arran d'aquella venda, el mercader sa Selva va fer un debitori, amb data del 18 de juny de 1409, on reconeixia deure al donzell Arnau d'Altarriba 2.500 sous d'aquells 4.700. Un mes després, el 8 de setembre de 1409, dit Arnau d'Altarriba va cedir a Manuel de Cardona, mercader de Cervera, la part que encara li restava per cobrar de la venda. Finalment, uns anys després, el 10 de juliol de 1410, en Ramon sa Selva, trobant-se a Calaf, va pagar a dit Manuel de Cardona els 2.500 sous. D'aquesta manera, la cinquena part del mesuratge del blat i el vi passava a mans de Ramon sa Selva.⁷

Després de la seva mort, la cinquena part va estar adjudicada per sentència del mateix comte de Cardona Joan Ramon Folc I (1400-1442) al germà d'en Ramon, el també mercader Romeu sa Selva. Per aquesta raó, el 23 de febrer de 1433,

5. Aquest Arnau d'Altarriba va ser un important personatge de la vila de Cardona durant la primera meitat del segle XIV. Tenia grans propietats a Pujalt, Marçà, Castellfollit de Riubregós i Cardona. L'any 1347, poc abans de morir, va ordenar la fundació de l'altar i benefici de santa Maria Magdalena, ordenant per això mateix la construcció d'una capella en l'obrador i celler de la casa que tenia en la vila de Cardona. Sobre això vegeu a J. SERRA VILARÓ, «L'església i parròquia de Sant Miquel de Cardona», *Història de Cardona*, llibre IV, Tarragona, 1962, p. 90-91.

6. Vegeu l'apèndix documental número 3.

7. Vegeu l'apèndix documental número 5.

Francesc Sala, com a col.lector del mesuratge dels blats de la vila de Cardona, va convocar en l'obrador de la plaça del Mercat on hi eren les mesures del gra,⁸ per després de les vespres, a l'escrivà jurat de la notaria de la vila, en Pere Purçalls, als testimonis Romeu Oller, canonge-cambrer de la canònica de Sant Vicenç, i Antoni Oller, pare de Romeu i aleshores resident a la mateixa canònica, i a Romeu sa Selva. Amb aquesta reunió, Francesc Sala volia procedir a la divisió de la col·lecció rebuda en concepte del dret de mesuratge dels blats de la vila i lliurar, davant el notari i els testimonis citats, la part corresponent a Romeu sa Selva per raó del seu quartó.⁹ Fixem-nos, però, com se'n diu que li pertocava un quartó del mesuratge, quan fins ara hem vist que era la cinquena. Desconeixem el perquè d'aquest canvi. No sabem si es deu a un error de redacció del document o potser per alguna modificació introduïda en el decurs de l'esmentada sentència de Joan Ramon Folc I. Així mateix, en pendre possessió del quartó que li pertanyia, en Romeu sa Selva digué que ho feia *com a qualsevol de les altres persones*. Volia dir amb aquestes paraules que, a més d'ell, d'altres persones rebrien de la mateixa manera una part proporcional del mesuratge?. Entenem que si, doncs, com tot seguit veurem, la canònica de Sant Vicenç també s'havia d'emportar altres dues cinquenes parts.

El 26 d'octubre de 1339, trobant-se greument malalt en el seu llit de mort, Bernat Guinard, abat de la canònica de Sant Vicenç entre els anys 1301 i 1339,¹⁰ va confessar que la canònica havia acostumat a rebre dues cinquenes parts del mesuratge de la vila de Cardona, això és, de cada cinc parts fetes del producte rebut pel dret de mesuratge (*factis inde quinque partibus de dicto mensuratico*), dues eren per a Sant Vicenç. Quan ell encara era canonge, havia instat al seu predecessor l'abat Jaume Ferrer (1281-1301) per a què donés a títol vitalici les dues cinquenes parts del mesuratge de l'oli i del *pensi*¹¹ o de la llana a n'Elisenda Guinard i a Ramon

8. No sabem si es tractaria del mateix lloc on al segle XVII es mesurava i venia el blat. Així, l'any, 1604, una casa situada a la plaça del Mercat llindava a ponent, part amb l'església de Sant Miquel i part amb el mercat on es mesurava i venia el blat. Sobre això vegeu a J. SERRA VILARÓ, «La vila», *op. cit.*, p. 19.

9. Vegeu l'àpèndix documental número 7.

10. El govern de l'abat Bernat Guinard fou un dels més conflictius arran les continuades queixes del canonges en contra d'ell per la mala gestió dels béns comunitaris, l'apropiació indeguda de les rendes pertanyents als diferents càtrecs i per nepotisme, entre d'altres greuges. Sobre això vegeu a M. CASAS i NADAL, «La canònica de Sant Vicenç de Cardona a l'Edat Mitjana. Alguns aspectes de la seva història des dels seus orígens fins al 1311», *Història de Cardona*, llibre III 1ª part, Cardona, 1992, p. 134-138.

11. La paraula *pensi* és el cas genitiu de *pensum* que en llatí volia dir «pes de la llana que calia filar» i en llatí vulgar «pes en general». En el nostre cas creiem que es tractaria dels moixells de llana per a filar, doncs si es tractés del pes en general, incloent això el blat, vi, oli i d'altres productes a mesurar, no s'entendria que l'abat arrendés als anys 1331 i 1334 la part pertanyent a la canònica del mesuratge del blat i del vi. Sobre això vegeu J. ALTURO i PERUCHO, *L'arxiu antic de Santa Anna de Barcelona del 942 al 1200. (Aproximació històrico-lingüística)*, vol. I, Barcelona, 1985, p. 277.

Miró,¹² el seu gendre, a canvi d'un cens anual de quatre mitges quartes d'oli a mesura de Cardona. Una vegada morts Elisenda i Ramon, les dues cinquenes parts del mesuratge de l'oli i de la llana serien retornades a la canònica. L'abat Jaume va accedir als precs del aleshores canonge Bernat Guinard, fent-se carta pública de la cessió. Va esdevenir, però, que Elisenda Guinard i Ramon Miró van morir després que l'abat Jaume i el seu successor en Bernat Guinard, en lloc de restituir les dues cinquenes parts, les va cedir de nou a Guillem de Palau,¹³ apropiant-se per a la dignitat abacial del cens anual. Per això mateix, quan l'abat Guinard, va veure arribar l'hora de la seva mort, confessà que havia rebut cada any de dit Guillem de Palau el cens de quatre mitjos quartes d'oli i com aquest cens li pertocava a la canònica.¹⁴

Totes aquestes irregularitats de l'abat Guinard en l'administració del patrimoni de la canònica, podrien explicar el perquè va retenir per si mateix la part corresponent a la canònica del mesuratge de la vila quan, en anys anteriors, va arrendar les rendes d'aquesta. Així, quan el 13 de gener de 1329, l'abat Guinard va concedir a Jaume sa Riera la meitat de totes les rendes que la canònica rebia en la vila i terme de Cardona, des del coll d'Olzina fins a la riera de Duàrria, per l'espai de dos anys, a partir de sant Joan Baptista de juny, i pel preu de 670 sous, en la concessió n'excloïa i retenia, entre d'altres rendes, *totum mensuraticum ville Cardone*.¹⁵ L'any següent, el 8 d'octubre de 1330, en cedir a dit Jaume sa Riera l'altra meitat restant de les rendes de Cardona pel mateix període de temps i preu, també tornà a exceptuar i retenir *totum mensuraticum ville Cardone*.¹⁶

En relació amb això, sembla com si l'abat Guinard hagués desglossat les dues cinquenes parts del mesuratge de la vila que pertocaven a la canònica amb la finalitat d'arrendar-les a particulars del seu entorn, aconseguint així profitosos guanys que s'afegirien als obtinguts per la venda de la resta de rendes i censos de la canònica. Això és, malgrat que l'abat havia donat a Guillem de Palau la part corresponent al mesuratge de l'oli i la llana a canvi del cens anual de quatre mitjos quartes d'oli, encara li restaria per arrendar la part del mesuratge corresponent al blat i el vi. D'aquesta manera, l'1 de desembre 1331, l'abat cedia al seu germà Romeu Guinard i a Bernat sa Sala,¹⁷ tota la part i el dret que la canònica rebia del

12. Aquesta Elisenda Guinard era germana de Bernat Guinard i en Ramon Miró estava casat amb la seva filla Sibilla, neboda de l'abat. Vegeu A.P.S.M.V., Fons Sant Vicenç, A.C.C., núm. 1.270, F. 8 r. i v.

13. Sobre aquest Guillem de Palau i els seus vincles amb Sant Vicenç, sabem que, el 8 d'agost de 1327, l'abat Bernat Guinard el va nomenar majordom seu i de la canònica. Vegeu A.P.S.M.V., Fons Sant Vicenç, A.C.C., núm. 1.270, F. 16 v.

14. Vegeu l'apèndix documental número 4.

15. A.P.S.M.V., Fons Sant Vicenç, A.C.C., núm. 1.270, F. 20 v.

16. A.P.S.M.V., Fons Sant Vicenç, A.C.C., núm. 1.270, F. 21 v. i 22 r.

17. Aquest Bernat sa Sala era el fill i l'hereu universal de Ferrer sa Sala, senyor de la quadra de Marbusca, molt propera a Cardona. Vegeu A.P.S.M.V., Fons Sant Vicenç, A.C.C., núm. 1.673 i 1.675.

mesuratge del blat de la vila i terme de Cardona. Aquesta cessió era vàlida per l'espai de tres anys, començant a partir de sant Joan Baptista de juny, i per ella havien de pagar el preu de 900 sous (a raó de 300 sous per any).¹⁸

Això, però, no va ser tot, doncs, el 17 de gener de 1334, l'abat va concedir de nou el mesuratge del blat i també el del vi a Joan sa Monegal. En aquesta ocasió, però, la cessió es va fer per l'espai de dos anys, comptadors des de sant Joan Baptista de juny, pel preu de 200 sous (a raó de 100 sous per any) i només incloïa una quarta part del que la canònica rebia del mesuratge del blat i del vi del mercat i de la vila de Cardona. És a dir, les dues cinquenes parts del mesuratge del blat i del vi propies de la canònica van estar dividides en deu parts. Quatre van estar donades al ja esmentat Joan sa Monegal per l'espai de dos anys i un cens anual de 100 sous. Dues foren cedides al també ja dit Guillem Palau, que, com ja hem vist, aleshores també tindria les dues cinquenes parts del mesuratge de l'oli i de la llana, per igual espai de temps, sense saber el cens que pagaria. Les altres restants quatre parts les retenia l'abat Guinard per si mateix.¹⁹ A més a més, aquest nou arrendament o concessió es feia quan encara mancava més d'un any per finir el termini de tres anys de l'anterior cessió feta al seu germa Romeu Guinard i a Bernat sa Sala. No sabem si aquesta circumstància es deu a l'anul·lació de l'anterior arrendament o si, pel contrari, és un exemple de la mala gestió que l'abat Guinard va portar a terme amb el patrimoni de la canònica, concedint les rendes de la canònica a familiars i particulars del seu entorn a canvi d'uns censos que havien de servir per al seu usdefruit personal. L'administració i l'apropiació indeguda que va fer d'aquestes rendes pertanyents a la comunitat de canonges, explicarien la confessió feta per l'abat Guinard poc abans de morir a la darreria de l'any 1339.

De tot això que hem vist fins ara, es dedueix que el dret de mesuratge en la vila i terme del castell de Cardona era compartit entre els senyors jurisdiccionals, els vescomtes i comtes homònims de Cardona, i la canònica agustiniana de Sant Vicenç, fundada al costat del mateix castell. Dissortadament, cap dels set documents estudiats en indica quina era la taxa que gravava el producte mesurat i quina era la proporció d'aquest que restava a mans del mesurador.²⁰

Així mateix, fixem-nos que si sumem la cinquena part del mesuratge sota el domini dels senyors amb les altres dues cinquenes parts de la canònica, tenim tres cinquenes parts del mesuratge. Que s'esdevenia aleshores amb les restants dues cinquenes parts? Ara com ara, amb les dades de què disposem no ho podem saber.

18. Vegeu l'apèndix documental número 1.

19. Vegeu l'apèndix documental número 2.

20. En relació amb això, quan l'any 1560, l'abat Miquel Serrano es va vendre els drets de la canònica sobre el mesuratge, es referia a aquests com els «*cops vulgo mesures*». No sabem a ciència certa si això vol indicar que el mesuratge equivaldria a un cop per quartera com es corresponia en d'altres poblacions del Principat. Sobre això vegeu a C. ALSINA-G. FELIU-LI. MARQUET, *Pesos, mides i mesures dels Països Catalans*, Barcelona, 1990, p. 142-143.

És possible que fossin per al mesurador o que, pel contrari, fossin també del domini del senyor jurisdiccional i que, com en el cas de la cinquena part que aquí hem estudiat, estiguessin a mans de particulars a canvi del pagament d'un cens anual. Pel que fa a la participació de la canònica, és probable que aquesta s'originés arran la donació dels senyors d'una part del dret de mesuratge a la canònica de la qual n'eren els fundadors i patrons laics. Malauradament no tenim cap document que ens confirmi com i quan es va portar a terme dita cessió.

Tots dos concediren les seves respectives parts del mesuratge a mans de particulars, en el cas dels senyors petits nobles i mercaders, i en el cas de la canònica persones vinculades al seu servei, a canvi d'un cens anual en espècies o en numerari. Així i tot, fixem-nos que per la cinquena part del mesuratge del blat sota el domini del senyor es pagava un cens anual de 7 sous, mentre que per les dues cinquenes parts del mesuratge del blat de la canònica es pagava un arrendament anual de 300 sous. Creiem que la enorme diferència entre ambdues xifres rau en el fet que els senyors van concedir a perpetuïtat la seva part del mesuratge a canvi del pagament d'un cens anual fix. Seria el mateix cas que la concessió feta en temps de l'abat Jaume Ferrer de la porció pertanyent a la canònica del mesuratge de l'oli i de la llana, on el cens a pagar era un cens fix de quatre mitges quartes d'oli, si bé en aquest cas era a títol vitalici. En canvi, l'abat Bernat Guinard, malgrat la gestió personal que va fer, va saber arrendar la part pertanyent a la canònica del mesuratge del blat en períodes de dos a tres anys a canvi de pagaments que arribaren als 300 sous anuals.

Ara bé, de qui es percibia el dret de mesuratge? En el cas de Cardona, els vilatans que venien blat acostumaven a tenir en llurs cases una punyera²¹ per a mesurar-lo i vendre'l, no pagant per això el dret de mesuratge. El millor testimoni d'això, el trobem quan, el 10 d'octubre de 1426, el batlle Joan d'Aguilar, contravenint aquest antic costum, va ordenar que n'Angelina, muller del mercader Tomàs de Salavert, no gosés mesurar ni vendre blat en la seva casa mentre no pagués el dret del mesuratge, sota pena de 100 florins. Aquell mateix dia, els cònsols i el Consell de la Universitat es va reunir per deliberar sobre la prohibició imposta pel batlle i com aquesta atemptava contra els costums de la vila. La resposta va consistir en una súplica adreçada al comte Joan Ramon Folc I, on els cònsols notificaven al seu senyor jurisdiccional la innovació dura a terme pel batlle en un dels costums de la vila que el mateix comte i els seus predecessors havien jurat i confirmat. La vila esperava que el seu senyor esmenaria la injustícia del batlle.²² La resposta no es va fer esperar, i després d'haver escoltar les raons dels uns i dels altres, el 6 de març de l'any 1427, en Bernat de Salavert, jutge ordinari de

21. A Cardona la punyera equivalia a 4,07 litres. Sobre això vegeu a C. ALSINA-G. FELIU-LI. MARQUET, *Pesos, op. cit.*, p. 203.

22. Vegeu l'àpèndix documental número 6.

tot el comtat de Cardona, amb el consens del comte, va ordenar l'anul.lació de la pena imposta a n'Angelina, mantenint així el dret dels vilatans a tenir a casa seva una punyera per a mesurar el blat.²³

Aquest contenció entre el batlle i els cònsols ens deixa entreveura que els vilatans no pagaven mesuratge, almenys pel que feia al blat que venien. Desconeixem si això era també extensible a d'altres productes com el vi o l'oli. Aleshores qui el pagava? Per a saber-ho ens hem de fixar en la crida que, l'1 de setembre de 1441, els cònsols van fer pregonar al ja esmentat Francesc Sala i en la qual recordaven als vilatans la prohibició de mesurar amb les seves punyeres el blat aportat per persones foranes:

Ara hoyats que us fan a saber per manament de la senyoria e del batlle que com los honrats cònsolls agen ordenat, confirmant altra ordinació ya temps havig feta, que no sia neguna persona de la vila de qual sevillle ley, stament o condició sia, que gos prestar puyera a mesurar deguns blats, leguns ni fruya que deguna persona estrangera hic mete sots ban —L— solidos e de trencar la puyera qui prestada sira, ans aquells tals blats, legums e fruya ta se aya a mesurar ab l'esmina o puyera del mesuratge.²⁴ D'aquesta ordinació es dedueix que havien de pagar el mesuratge només els blats, llegums i fruites aportades per persones que no fossin de Cardona.²⁵ I això explicaria el perquè als capítols de les ordinacions que havien de regir la fira de Cardona, atorgada l'any 1405 pel rei Martí I, s'escloïa de pagar el mesuratge a totes aquelles persones i mercaders arribats fins la vila durant els deu dies que durava la dita fira.²⁶

Fins aquí el que sabem del mesuratge a la vila de Cardona en els segles XIV i XV. Desconeixem com va evolucionar el mesuratge sota el domini dels senyors jurisdiccionals en els segles següents. Per contra, sabem que, el 12 de maig de 1560, l'abat Miquel Serrano (1560-1577) es va vendre als cònsols de la Universitat els drets dels *cups vulgo mesures* de la vila de Cardona a canvi d'un cens anual de 44 sous.²⁷

23. A.H.C., I.1.1, Llibre del Consolat, F. 93 r.-100 r.

24. A.H.C., I.1.1, Llibre del Consolat, F. 169 v.

25. En el cas de Granollers, s'observa com també haurien de pagar mesuratge les persones no pertanyents a la Universitat. Sobre això vegeu a V. ANGULO GUÀRDIA, «Un cas de mesuratge de gra al Granollers del segle XIV», XXXIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos (Granollers, 17-18 d'octubre 1987), 1, Granollers, 1988, p. 65-76.

26. Sobre la fira de Cardona vegeu a J. SERRA VILARÓ, «La vila», op. cit., p. 159-170; G. ROMESTAN, «La creation de la Foire de Cardona», *Miscelánea de Textos Medievales*, 1, Barcelona, 1972, p. 179-188. Diu: «E per major gràcia e favor de les persones e mercaderies vinents a la dita fira, atorguen, volunt e consenten los dits cònsols, pròmens e universitat de la dita vila de Cardona, que.Us dits mercaders e persones a la dita fira vinents, declinants e stants durant la dita fira, sien francs de tot pes, mesuratge, leudes, passatges e de totes altres imposicions e ajudes, axí de mercaderies com de carn, com encara de totes altres coses».

27. A.H.C., XXI.1.8, J. M.ª THOMASA y FRANCH, *Recopilación de noticias sueltas históricas, referentes a la villa de Cardona, su término y lugares y pueblos comarcanos*, Cardona, 1868, p. 71.

APÈNDIX DOCUMENTAL

1

1331, desembre, 1. Cardona

Bernat Guinard, abat de la canònica de Sant Vicenç de Cardona, ven per tres anys al seu germà Romeo Guinard i a Bernat sa Sala tota la part i el dret que reb en el mesuratge del blat de la vila i terme de Cardona pel preu de 900 sous.

A.P.S.M.V, Fons Sant Vicenç, A.C.C., núm. 1.270, f. 33r.-v.

Bernardus, Dei gratia, abbas monasterii Sancti Vincentii de Cardona, a primo venturo festo Sancti Johannis Babtiste menssis junii ad tres annos completos et con-/2 tinue venturos et elapsos vendimus et concedimus vobis Romeo Guinardi, frater nostro presenti, (.), filio/3 vestro, et Bernardo za Sala, de Cardona, absentibus et notarium et cetera. et vestris et quibus volueritis, totam partem et ius/4 quam et quod recipimus in mensuratico sive mesuris bladi mesuratici ville et termini Cardone. Hanc/5 autem vendicionem facimus vobis sicut melius et cetera. pro precio nongentorum solidorum Barchinonis terni de quibus/6 solvatis nobis, in primo anno, trescentos solidos per hos terminos, videlizet, in festo Sancte Marie augusti/7 centum quinquaginta solidos, et in festo Pasche centum quinquaginta solidos, et in quolibet subsequenti/8 anno per totum dictum tempus trescentos solidos per similes terminos et soluciones. Inducen-/9 tes vos dictum Romeum presentem et notarium et cetera. in posesionem et cetera. quam posesionem vos possitis que-/10 cumque volueritis annualiter apprehendere et cetera. Obligo per evictione bona nostra et dicti monasterii et cetera./11 Renuncio iuri quo et cetera. et omni alii iuri et cetera. Dan-do vobis gratiouse siquid dicta vendicio plus/12 valet et cetera. Testes Raimundus Guinardi, camerarius dicti monasterii, Bernardus de Mecina et Guillemonus de Palacio.

2

1334, gener, 17. Cardona

Bernat Guinard, abat de la canònica de Sant Vicenç de Cardona, ven per dos anys a Joan Monegal la quarta part de la proporció corresponent a la canònica del mesuratge del blat i vi del mercat i vila de Cardona pel preu de 200 sous.

A.H.C., XVII.1, núm. 178 (pergamí, 26,5 x 17 cm).

Novent universi quod nos Bernardus, Dei gratia, abbas monasterii Sancti Vincentii de Cardona, ex certa scientia, a primo venturo festo Sancti Johannis Babtiste mensis junii ad duos annos completos/2 et continue subsequentes, vendimus et concedimus vobis Johanniça Monegal, de Cardona, et vestris per totum dictum tempus quartam partem mensuratici nostri bladi et vini mercati et ville/3 Cardone, retenta nobis per ipsum tempus alia quar-ta parte et Guillemono de Palacio, cui ipsas vendidimus ad dictum tempus, duabus parti-bus ipsius mensuratici. Predictam autem/4 quartam partem dicti nostri mensuratici ven-

dimus et concedimus vobis et vestris per totum dictum tempus sicut melio dici et intelligi potest ad vestrum comodum et vestrorum et bonum/5 et sanum intellectum. Inducentes nos de predictis in corporalem possessionem iuris et factis vel quasi tanquam in rem vestram propriam. Et hanc vendicionem facimus vobis per predictum/6 tempus pro precio ducentorum solidorum Barchinonis de terno, de quibus solvatis nobis proximo anno centum solidos per hos terminos, videlicet, in primo venturo festo Sancte Marie/7 augusti quinquaginta solidos. Et in Carniprimum Quadragesima tunc primo subsequentibus quinquaginta solidos. Et in secundo anno et pro ipso secundo anno centum solidos/8 pro similes terminos et pro similes peccunie quantitares. Dantes et remitentes vobis et vestris perpetuo siquid hec vendicio nunc plus valet seu valebat de cetero precio su-/9 predicto, promitentes dictam vendicionem vobis et vestris per totum dictum tempus facere, teneri et haberi in iudicio et extra contra omnes personas. Et pro predictis complendis/10 et pro evictione et guarentiam eorundem obligamus vobis et vestris omnia bona nostra et dicti nostri monasterii. Renunciantes quantum ad hec omni iuri legi, ratione et consuetu-/11 dini contra hec obstantibus. Rurssus ego Johannes ca Monegal recipiens dictam emptionem dicte quarte partis mensuratici a vobis dicto domino abbate/12 subpactis predictis, promito vobis solvere vel cui volueritis dictum precium pro terminos supradictos, sine dilacione aliqua et contradictione et sine omni dampno et missio-/13 ne vestri et vestrorum. Et pro hiis complendis obligo vobis et vestris me et omnia bona mea. Et specialiter dictam quartam partem mensuratici de qua/14 habeatis retentionem propria auctoritate pro solucione et solutionibus fallitis et cessatis. Actum est hoc tercio decimo kalendas februarii, anno Domini millesimo -CCC-/15 tricesimo quarro. Sig+num Bernardi, Dei gratia, abbatis Cardone predicti. Sig+num Johannis ca Monegal predictorum omnium qui predicta concedimus/16 et firmamus. Testes huius rey sunt Bernardus de Mecina et Fferrarius Sunyer./17

Ego Bonanatus de Buxo, notarius publicus monasterii Sancti Vincentii de Cardona et parochie eiusdem, hec scripsi et clausi et meum sig+num apposui.

3

1334, abril, 13. Cardona

Crida pública de la venda feta per Pere de Mecina de la quinta part del mesuratge del blat i vi de la vila i terme de Cardona a n'Arnau d'Altarriba, la qual és del domini del senyor de Cardona.

A.H.C., XVII.1, núm. 178 bis (perg. 25 x 22 cm).

Noverint universi quod in presentia mei notarii et testium infrascriptorum, ad insciam Atnaldi d'Altariba, de Cardona,/2 fuit facta in mercato et platea Cardone per Francischum de Palacio, curritorem publicum ipsius ville, voce litus sequens/3 precuniatio: «Tot hom e tota ffembra qui entene a aver dret ho demanda en la quinta part del mesuratge de blat/4 e del vi de la vila e del terme de Cardona, la qual en Pere de Mecina, todor d'en Guillem de Mecina, fiyl pubil e he-/5 reu universal d'en Gomba de Mecina, ca enrere del terme de Cardona, a venuda a.n Arnau d'Altariba, de Cardo-/6 na, e als seus emperò rors temps ho el preu d'aquela venda, doni-ho per escrit a la Cort de Cardona dins espay/7 de -XXX- dies comtadors après la present crida. En altra manera pasat lo dit espay

negú no sie hoyt adema-/8 nar res en la dita quinta part del mesuratge ne el preu d'aque-la venda, la qual quinta part del me-/9 suratge se té sots senyoria de senyor de Cardona e fa de sens -VII- solidos a.n Arnau za Coma per rahó d'en Mar-/10 les». Quod est actum -idus- aprilis, anno Domini -Mº-CCC-XXXº-quarto, presentibus testibus Petro Cire-/11 ra et Bertrandus de Segalers. Et infra dictos -XXX- dies nullus comparevit qui aseret se habere/12 ius in predicta quinta parte vel eius precio. Quod est actum XVº-kalendas ju-nii, anno predicto, presentibus/13 testibus Bernardo za Vinya et Petro Bernardi./13

Sig+num mei Raymundi de Nagut, notarii publici curie Cardone qui hec scribi/14 fe-ci et clausi.

1339, octubre, 26. Cardona

Confessió de Bernat Guinard, abat de la canònica de Sant Vicenç de Cardona, sobre com la comu-nitat ha de rebre dues cinquenes parts del mesuratge de l'oli i del pes de la vila de Cardona.

A.H.C., XVII.1, núm. 179 (pergamí, 39,5 x 17,5 cm).

Noverint universi quod in presencia mei notarii et testium subscriptorum, ad hec specialiter vocatorum et assumptorum die et anno ac loco subscriptis, venerabilis dominus Bernardus, Dei gratia, abbas monasterii Sancti/2 Vincentii de Cardona, licet aliqua infirmitate detentus, tamen in eius memoria integra et plana loquela, dixit et expressit michi subscripto notario quod dictum monasterium Sancti Vincentii recipit et recipere debet/3 duas partes integrerter mensuratici olei et pensi ville Cardone factis inde quinque partibus de dicto mensuratico. Et quod reverendus dominus Jacobus, olim abbas dicti monasterii predecessor ipsius domini abbatis, ad instantiam eiusdem abba-/4 tis dedit et concessit dictas duas partes mensuratici domine Elicsendi Guinarda et Raimundo Mironis, eius ge-nero, ad eorum vitam et cuiuslibet ipsorum dumtaxat. Ita tamen quod ipsi tenerentur fac-cere quolibet anno pro censu dicti/5 mensuratici quatuor medios quarterios olei ad men-suram Cardone ex solvendos quolibet anno ipsi domino abbati et eius successoribus de vi-ta ipsorum Elicsendis et Raimundi Mironis et quod post obitum ipsorum et cuius-/6 li-bet eorundem, dicte due partes mensuratici reverterentur dicto monasterio Sancti Vin-centii et quod de hiis factum fuit publicum instrumentum. Et deinde mortuis dicta Elic-sende et dicto Raimundo Mironis et quolibet ipsorum, idem/7 dominus abbas, cum eius predecessor iam migrasset ab hoc seculo, in periculum anime sue dedit pacientiam quod Guillelmus de Palacio, de villa Cardone, teneret, sicut nunc tenet dictas duas partes men-suratici, et quod dare/8 et solvere annuatim dicto abbati pro censu prefatos quatuor me-dios quarterios olei, sicut faciebat Elicsendis Guinarda et Raimundus Mironi predicti. Et cum idem dominus abbas statim post mortem dicte Elicse-/9 dis Guinarda et Raimundi Mironis predicti deberet sibi recepissem et attribuisse dicto monasterio dictas duas partes mensuratici et non fecit ideo, habendo conscientiam de predictis que in maximum peri-culum/10 anime sue redundat, possunt ad exonerandum animam suam et suis con-scienciam, dixit quod confite(.).atur Deo et canoniciis ac testibus subscriptis quod dicte due partes mensuratici sunt et esse debent dicti/11 monasterii et iuravit per Deum et eius Sancta Quatuor Evangelia coram se posita et tacta predicta omnia et singula esse vera

prout superius dicta sunt et quod non dicebat seu exprimebat predicta in odium dicti/12 Guillelmi de Palacio, nisi ad exhortacione sui et anime sue et quod habebat conscientiam si propter factum ipsius dictum monasterium recipere in aliquo lesionem et mandavit quod ego notarius infrascriptus de premissis/13 omnibus et singulis per ipsum dominum abbatem supra dictis confessis et expressis publicum testimoniale conficerem instrumentum. Que fuerunt acta in abbacia monasterii Sancti Vincentii Cardone, die intitulata/14 sexto kalendas novembris, anno Domini –millesimo– trescentesimo –tricesimo– nono, presentibus ad hec adhibitis et vocatis per dictum dominum abbatem, Bernardo Thoranii, priore, Bonnanato de Buxo, sacrista,/15 Petro de Albesia, camerario, et Guillelmo Arloc, canonico dicti monasterii, presentibus etiam testibus Berengario Mercerii, officiali Cardone, Guillelmo Carboni, presbitero, et ffrater Fferrario Mercatoris,/16 de Ordine Ffratrum Predicotorum, confessore dicti domini abbatis./17

Sig+num mei Petri de Casagualda, de Celso, illustrissimi domini regis Aragonum auctoritate publici notarii per totam terram et dominacionem suam, quod predictis omnibus et singulis interfui et requisitus ab ipso domino abate hec scribi feci/18 et clausi.

5

1410, juliol, 10. Calaf

Apoca del pagament de 2.500 sous de Barcelona fet per en Ramon sa Selva, mercader de la vila de Cardona, a Manuel de Cardona, mercader de la vila de Cervera.

A.H.C., XVII.1, núm. 180 (pergamí, 28 x 29 cm).

Sit omnibus notum quod ego Manuell de Cardona, mercator ville Cervarie, confiteor et recognosco/2 vobis Raymundo çà Selva, mercatori ville Cardone, et vestris quod inter duas soluciones licet inde/3 vobis facte extiterint apoco sive albarana necnon dedistis et solvistis michi et ego a vobis/4 habui et recepi bene, plenarie et integre numerando ad mei voluntatem omnes illos duos/5 mille et quingentos solidos Barchinonis monete de terno qui per nos tantum modo restabant ad sol-/6 vendum venerabili Arnaldo de Altariba, domicello domino castri del Aranyo, de et ex illis/7 quatuor mille et septingentis solidis Barchinonis monete de terno quos sibi confessus fueratis/8 debere cum publico instrumento acto in villa Cardone, octava decima die mensis junii, anno a Nativitate/9 Domini millesimo quadringentesimo nono et clauso per Bernardum Marquilles, notarium publicum/10 ville Cardone pro venerabili rectore eiusdem ville, ratione illius quinte partis del mesuratge/11 eiusdem ville Cardone quam ab ipso venerabili Arnaldo emistis cum publico instrumento ut in ipso lacijs/12 expressatur, de quibusquidem duobus mille et quingentis solididis Barchinonis ego idem Manuell a dicto/13 venerabili Arnaldo de Altariba locum habeo et cessionem cum publico instrumento acto in villa Ca-/14 laffi octava die mensis septembbris anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo nono/15 predicto et clauso per Bernardum Marquilles, notarium infrascriptum, prout hec et alia in ipso cessionis/16 instrumento lacijs sunt visa contineri. Et ideo renunciando excepcioni peccunie non numerate et non/18 recepte et per vos michi non tradite et non solute et dolli mali et in factum accioni/19, facio vobis dicto Raimundo çà Selva, et vestris de predictis duobus mille et quingentis soledis/20 Barchinonis presentem apocam de recepto et de

soluto et finem bonum et pactum firmissimum/21 de ulterius non petendo et de non agendo in posse notarii infrascripti vallatum stipulacione solemni./22 Restituens in quod vobis dicto Raimundo instrumentum debiti dictorum quatuor mille et septingentorum solidorum/23 per vos facti et firmati et instrumentum cessionis predictorum duorum mille et quingentorum solidorum per ipsum/24 Arnaldum de Altariba michi facte et firmate in eorum forma sincera et integra et per vos laceranda/25 et irritanda, que instrumentum et quolibet eorum carere volo exindi omnino (.) et effectum. Actum/26 est hoc Calaffi, decima die mensis julii, anno a Nativitate Domini M^o-CCC-decimo. Sig+num Ma-/27 nuelis de Cardona predicti qui hec facio et firmo. Testes huius rey sunt Arnaldus Morera et/28 Matheus de Betolls, conversus, habitatores ville Calaffi./29

Sig+num mei Bernardi Marquilles, ville Calaffi, auctoritate illustrissimi domini regis/30 Aragonum notarii publicii per totam terram et dominacionem eiusdem, qui predictis interfui/31 eaque scripsi et clausi.

6

10, octubre, 1426. Cardona

Súplica feta al comte de Cardona Joan Ramon Folc I pels cònsols de la Universitat de la vila de Cardona de revocar la prohibició feta pel seu batlle a alguns habitants de la vila d'utilitzar la mesura dita punyera que tenien a les seves cases per mesurar i vendre blat sense haver de pagar el dret de mesuratge.

A.H.C., I.1.1, Llibre del Consolat, ff. 91r.-92v.

Com nosaltres Bernat Cardona, Jacme de Navel, Anthoni Porter e en Pere Olivò,/2 menor de dies, cònsols, l'any present e daval escrit de la vila de Cardona, sie estat dit/3 e manifestat que lo honorable en Johan d'Aguilar, batlle de la dita vila de Cardona per/4 lo molt egregi e poderós senyor lo senyor compte de Cardona, avie posada pe-/5 na de -C- florins de part dit senyor compte de Cardona a la muller d'en Thomàs/6 de Salavert que ella no guosas venre ni mesurar blat en la casa sua si donchs/7 no pagave lo dret del mesuratge. E la dita pena fou posada per lo dit Johan/8 d'Aguilar a -X- dies del mes de octubre, l'any M^oCCCC^oXX^oVI^o e lo dit dia fer es-/9 criure aquella en lo libre de la Cort, seguons per relació del dit batlle feta/10 al discret en Bernat Alegret, notari de la dita Cort, seguons per -I/- cédula per el/11 a mi Anthoni Molguosa, prevere e notari públich de la dita vila de Cardona, de la tenor següent:/12

A -X- dies del mes de octubre del an M^oCCCC^oXX^oVI^o fou posada pena de -C- florins/13 a la muller d'en Tomàs de Salavert de part del senyor compte, que ella no guos ven-/14 dre blat sens que no pach los drets, sots la dita pena ab paga. E d'açò feu relació lo batlle de la/15 villa de Cardona a n Bernat Alegret, notari de la Cort de la dita vila, seguons el libre de la Cort/16 se apar./17

Hon nosaltres dits cònsols de la dita vila de Cardona, sabent la innovació que lo dit/18 en Johan d'Aguilar avie feta de la dita pena, parlant ab honor, injustament posada,/19 tengut d'aquestes coses plen conseyll abinensa deliberada, feem fer una/20 suplicació al senyor compte, notificant a la sua senyoria de la innovació/21 desus dita, suplicant-lo fos de sa mercè que aquest feyt nos remetés a justicia/22 per cò que no fos fet perjudic-

ci a la Universitat ni singulas d'aquela^{/23} per çò com a nosaltres convenie de rathonar les coses del Cumú de la dita Universitat^{/24} de la tenor següent suplicació:^{/25}

Molt egregi e molt poderós senyor, a la vestra egregia senyoria, humilment, proposem gelosa^{/26} ment los humills e fells vestros los cònsols de la vestra vila de Cardona, axí com aquells^{/27} alls quals per lur càrrec se pertany entendre en los afers de la dita vila, e artècs toquants^{/28} perjudici ho tort manifestament fet a la dita Universitat e vila, ho sabents lessió de les bo^{/29} nes e antigues custumes e observances en la dita Universitat e vila fins^{/30} vuy per los habitants en aquella custodites, tengudes e observades et confirmades (f. 91 v.) per vos molt egregi senyor e per altres predecessors vostres, e per preservar enquant s'espera es pertany a sol^{/32} llicitut e cura dels dits còsols, e per lo interès de la cosa pública, dien los dits cònsolls que en la dita vila^{/33} de Cardona és de molt antigua custum e per lonch temps acustumat, de tant que de contrari memò^{/34} ria no és de homens, que los habitants en la dita vila han e poden aver e tenir en lurs cases^{/35} una mesura appellada puyera e de aquela an e són en posesió ho quax, e ab aquela an a^{/36} custumat e poden mesurar e són en posesió de poder vendre lurs blats en lurs cases^{/37} sens que no són tenguts ab la dita mesura venent paguar mesurarge, e axí s.és tengut^{/38} e observat pacificament per tots los demés que de contrari no esta memòria de homens^{/39} si que la dita Universitat e singulars de aquella an aquesta habitant de aver la dita^{/40} puyera e poden vendre liberalment en lurs cases lurs blats de comprar sens pagua de^{/41} mesuratge e de açò la dita vila és en posesió ho quax e singulars d'aquella de -X-,^{/42} de -XX-, de -XXX-, de -XXXX-, de -L-, de cent ayns ançà e de tant de temps que no és de^{/43} contrari memòria. D'on se és seguit, molt egregi senyor, que lo batlle de la dita^{/44} vila vestra e Universitat de Cardona allguns dies ha passats ab sa honor parlant no^{/45} avertint com quiscún oficial es tengut tenir e observar tots bons custums,^{/46} consuetuts et ordinacions de les villes ho lochs d'on son oficials, ans tota orda^{/47} de dret postposada e precipitosament sens conegüda alcuna ha fet manament^{/48} ab imposament de certa pena alguns singulars de la dita vila que ells de aquí avant^{/49} no guosen vendre blat a nengú mesurat ab la dita puyera. Hec e més^{/50} inhibint que nengú no guosas comprar blat ab la dita puyera, ans com que pixor^{/51} és com un singular de aquells qui acustumén aver e poder tenir la dita puyera no^{/52} contrastant tant injust e perjudicial manament agués venut seguons bé avie acus^{/53} tumat fer e seguons lurs consuetut de la dita vila podie fer e ere en posesió^{/54} aquell aponit e penyorat, los quals enantamens manament e penyorament fet^{/55} per lo dit batlle és molt injust sa honor parlant e lesia de la bona e longeva e^{/56} antigua observança e posesió longeva en la qual la dita vila e singulars^{/57} de aquella són stats e són de poder tenir la dita puyera e de poder comprar e vendre^{/58} sens mesuratge. Hoc e no res menys per lo dit manament penall per lo dit batlle^{/59} fet, es feta spoliació a la dita Universitat e singulars de aquella en éser los tolta^{/60} e vedada observança de lur antich custum e libertat e posesió en que són de poder^{/61} aver la dita puyera e poder vendre ab aquella lurs blats sens mesuratge. Hoc éser no^{/62} vell perjudici e evident lesió a la cosa pública, la qual és libera e fracha de usatge (f. 92 r.) venent ab la dita puyera. És injust lo dit manament e açò pertant consens conegüda de dret^{/64} la dita vila e singulars de aquella no devien ni poden ésser inhibits ni vedats ni empatxats que^{/65} no puxen vendre lurs blats ab la dita puyera, de la qual cosa poder fer la vila e singulars són en pose^{/66} sió com ni per injusticia natural ni positiva ni per Constitució General de Catalunya ne per usens conegüda^{/67} no deguan ésser tret de sa posesió ho quasi posesió per lo dit manament axí spoliatiu e injust^{/68} e contrari ha equitat natural e positiva ésser e per lo qual es tolta posesió a la vila e singulars^{/69} de aquella deu ésser revocat e anul.lat e totes coses e virtut de

aquella enanrades. E a/70 la dita vila e singulars de aquella deu ésser tenguda e observada lur antigua posesió/71 e observança com axí sia per dret que les coses que longuam e longíssima interpretació/72 an aguda deuen mudar ni ésser feta ni sostenguda tall novitat insolita com en a-/73 quelles a les vegaudes se empindre novitats com discòrdia pactant novitates. Item més/74 lo dit batlle ha fer lo dit manament orde de dret pretermesa per lo qual mana-/75 ment es feta spoliació a la Universitat e singulars de aquella en la quall són poder/76 tenir puyera e mesurar ab aquella sens mesuratge e feta veda e inhibició/77 per lo dit batlle és tollre libertat e posesió de aquella a la Universitat e singulars/78 de aquella, la-qual an per que tall manament pretermesa orda de dret de fer deu/79 ésser revocat e ha stat primer reduïda la dita Universitat e singulars de aquella/80 e deu ésser restituïda la dita Universitat, axí expoliada, e singulars de aquella com per/81 dret de senyor axí sia que expoliat per jutge orde de dret pretermisa omnis de/82 totes coses sia restituïdor e axí la dita Universitat e singulars vehent-se en po-/83 sesió de poder aver e tenir puyera e vendre ab aquella lurs blats per longíssima cos-/84 tuma confirmada ha la dita vila e singulars de aquella per vos senyor e per vestres/85 predecessors, no deu ésser privada la dita vila e singulars de aquella de tal ampriu de/86 posesió sens l'existència cognició, la qual no ha servada lo dit batlle. Item més/87 senyor, lo dit manament precipitos e espoliatiu fet per vestre batlle, orde de dret pre-/88 termesa, més de fet que no de dret, axí com per ell és fet de fet e no de/89 dret, axí lo dit manament per vos senyor deu ésser revocat e anul lat e resti-/90 tuïda la dita Universitat en sa pristina libertat e singulars de aquella en lur/91 posesió ho quasi que an en poder tenir puyera e vendre lurs blats ab aquella/92 en lurs pròpies cases sens mesuratge com sie axí que les coses qui de (f. 92 v.) fet són fetes, de fet deguen ésser revocades per çò com seguons orda de natura e/94 ordinació positiva tota cosa per aquelles causes per que ésser constituïda ho feta per aquelles/95 mateixes deu ésser dissolta quia omnis res per easdem causas per quas nascitur/96 per easdem debent dissolvi. Item més senyor, per tal manament fet, la dita vila/97 e singulars de aquella són mult e fort injuriada e injuriat com sens limea/98 conexència ésser nudada ho quasi e singulars de aquella de la dita posesió, us/99 e ampriu de tenir puyera e poder vendre ab aquella en lurs cases. Hon vehent açò/100 los dits cònsolls de la dita vila lo gran interès e perjudici fet per lo dit batlle/101 e injuria a la dita vila per lo dit manament, e considerada la dita spoliació/102 feta a la Universitat e singulars de aquella per lo interés públich e per conservació/103 de lur libertat, us e consuetud antiquada, vista la injusticia de dit vestre/104 batlle, recorrents senyor a la vestra egredia senyoria com vos siats senyor de/105 vestre comptat quasi ley animada, en nom e veu de la Universitat e singulars/106 a vos senyor humillment supliquem que lo dit manament, axí injust, vos/107 placie revocar, tollre e annullar e la dita Universitat restituir e reintegrar/108 grar en la posesió ho quasi en que ésser e són de aver puyera e mesurar e vendre/109 ab aquella sens mesuratge, axí senyor e seguons an de bona custum e/110 longíssima observança acustumad de fer e tenir pacientement e quieta, que/111 de contrari memòria non stat. Aquesta restitució demanem e supliquem ésser/112 feta ans de altres conexències, com axí de mera justicia, la quall a la/113 vestra egredia senyoria los dits cònsolls reputaran a mercè e gràcia.

1433, febrer, 23. Cardona

Francesc Sala, collidor i plegador del mesuratge dels blats de la vila de Cardona, dona el quartó correspondint a Romeu sa Selva, mercader de la dita vila.

A.H.C., XVII.1, núm. 181 (pergamí, 19,8 x 24 cm).

Noverint universi quod die lune intitulata vicesima tercia mensis febroarii anno a Nativitate Domini millesimo quadrin-/2 gentesimo tricesimo tertio, post horam vesperrum, in presencia Petri Purçalls, scriptoris iurati sub venerabili et discreto/3 Romeo de Fontelles, presbitero, in decretis bacallario, notario publico et rectore ville Cardone, et etiam in presencia/4 testium subscriptorum ad hec specialiter vocatorum et assuptorum Ffranciscus Sala, collector et plicator mensuratici bla-/5 dorum que colliguntur et plicantur in dicta villa Cardone, volens dividere collectam dictorum bladorum, convocavit/6 ad eorum divisionem venerabilem Romeum sa Selva, mercatorem iamdicte ville, dominum illius quartoni mensuratici quod/7 fuit venerabilis Raimundi sa Selva, ffratris sui, quodquidem Romeo sa Selva convocato idem Ffranciscus Sala, collector/8 predictus, tradidit et deliberavit iamdicto Romeo sa Selva partem sibi pertinentem de dicto bladorum mensuratico/9 rationi sibi quartoni. Et dictus Romeus sa Selva acceptatis et recipietis partem sibi de dicto mensuratico ratione sui/10 quartoni pertinente presentibus testibus infra-criptis dixit hec vel similia verba: «In effectu vosaltres senyors/11 me fet testimoni com en Ffrancesch Sala, plegador e collidor del mesuratge dels blats de la vila de Cardona,/12 me done e deliure realment e de fet la part a mi pertanyent per rahó del quartó del mesuratge que a mi/13 és estar ad judicat per sentència donada per lo molt egregii lo senyor comte de Cardona si e en aquella ma-/14 nera que lo dit Ffrancesch lo acostumave de donar e desliurar al venerable en Ramon sa Selva, frare meu, del/15 qual solie ésser lo dit quartó del mesuratge per que me fet testimoni com jo prench posesió realment e de fet/16 dels blats del dit mesuratge e són així collocat en la part a mi pertanyent com a qualsevol de les altres persones. E per tant/17 ne sie aguda memòria per esdevenidor requir a vos en Pere Purçalls de açò meu sie feta carta pública una/18 e moltes e aquelles me sien desliurades per haver memòrie en sdevenidor». Et dictus scriptor iuratis precedens/19 ad dictam requisitionem et in ea contenta fecit illa continuarii prout supra. Que fuerunt acta in Foro dicte ville/20 Cardone ante januale operatori ubi dictum mensuraticum reservatur, dictis die, hora et anno, presentis venerabili/21 et discreto Romeo Oleres, canonico et sagrista monasterii Sancti Vincentii castri Cardone et Antonius Oleres, eius patre,/22 habitatore in dicto monasterio, pro testibus vocatis ad specialiter et assumptis./23

Sig+num mei Johannis Amorosii, notarii publici ville Cardone pro venerabile et discreto domino Romeo de/24 Ffontellis, presbitero, in decretis bachallario, notario publico et rectore dicte ville, qui presens/25 instrumentum scribi feci et auctoritate eiusdem scriptoris clausi.